

1 Jakie są koszty postępowania sądowego i kto je zazwyczaj ponosi?

Koszty postępowania sądowego są określone w przepisach. Niektóre należności należy uiścić na początku postępowania sądowego, a inne po jego zakończeniu. Są to zasadniczo opłaty stałe, w tym opłaty sądowe. Opłaty sądowe obejmują opłaty za złożenie pozwu, koszty wezwania świadków do stawienia się przed sądem celem przesłuchania, inne koszty związane z postępowaniem oraz koszty odpisów wyroków. Honoraria adwokatów z tytułu zastępstwa procesowego są – z pewnymi wyjątkami – określone w przepisach. Strony mogą jednak uzgodnić inną wysokość honorarium na piśmie. Wymienione powyżej opłaty nie obejmują dodatkowych kosztów sądowych, które sąd może ustalić w przypadku zaskarżenia wyroku. Sąd określa stronę, którą obciąży powyższymi kosztami, w wyroku. Co do zasady stroną pokrywającą te koszty jest strona przegrywająca, ale sąd może postanowić inaczej w zależności od okoliczności sprawy.

2 Na czym polega pomoc prawna?

Pomoc prawna jest formą pomocy opłacanej przez państwo na rzecz osoby, na której wniosek – po dokonaniu oceny jej sytuacji finansowej przez urzędników Biura Pomocy Prawnej (tal-Aġenzija għall-Għajjnuna Legali) i ocenie zasadności wniosku przez adwokata ds. pomocy prawnej w zależności od rodzaju sprawy – sporządza się zaświadczenie o zasadności powództwa lub wdania się w spór wnioskodawcy bądź dalszego uczestnictwa wnioskodawcy w postępowaniu, przy czym celem tej pomocy jest zapewnienie dostępu wnioskodawcy do wymiaru sprawiedliwości.

W związku z tym pomoc prawna przysługuje osobom o niskich dochodach, których nie stać na opłacenie zastępstwa procesowego i uzyskanie dostępu do wymiaru sprawiedliwości. Pomoc prawna pełni ważną funkcję, ponieważ zapewnia dostęp do wymiaru sprawiedliwości i równość wobec prawa oraz gwarantuje prawo do zastępstwa procesowego i sprawiedliwego przesłuchania osobom w trudnej sytuacji finansowej. Równość jest podstawową wartością społeczeństwa demokratycznego.

Pomoc prawna jest dostępna we wszystkich sprawach karnych i w niemal wszystkich sprawach cywilnych. W sprawach cywilnych wnioskodawca musi spełniać określone kryterium finansowe i kryterium dotyczące zasadności sprawy.

3 Jakie wymogi należy spełnić, aby otrzymać pomoc prawną?

W sprawach cywilnych: pomoc prawną przyznaje się wyłącznie wówczas, gdy wnioskodawca pomyślnie przejdzie ocenę sytuacji majątkowej oraz ocenę zasadności sprawy.

Ocena sytuacji majątkowej: aby wnioskodawca spełniał kryterium finansowe, wartość netto jego majątku, w tym dostępnych środków pieniężnych, w ciągu dwunastu miesięcy bezpośrednio poprzedzających ocenę nie może przekraczać 13 000 euro (lub kwoty ustalonej w przepisach). Ponadto dochód uzyskiwany przez wnioskodawcę w ciągu 12 miesięcy bezpośrednio poprzedzających złożenie wniosku o pomoc prawną nie może przekraczać minimalnego krajowego wynagrodzenia dla osób powyżej 18. roku życia.

W ocenie kryterium dochodowego nie uwzględnia się domowych przedmiotów codziennego użytku będących w posiadaniu wnioskodawcy i członków jego rodziny ani głównego miejsca zamieszkania wnioskodawcy lub należącego do niego majątku (zarówno ruchomości, jak i nieruchomości), jeżeli majątek ten jest przedmiotem postępowania sądowego.

Ocena zasadności sprawy: adwokat ds. pomocy prawnej przeprowadza ocenę zasadności sprawy, aby stwierdzić, czy wnioskodawca ma zasadne prawo do złożenia pozwu lub podjęcia obrony bądź (dalszego) uczestnictwa w postępowaniu sądowym, tj. czy w przypadku wnioskodawcy występuje *probabilis causa litigandi*. Każdą sprawę ocenia się pod względem jej zasadności. Ocenę tę przeprowadza adwokat ds. pomocy prawnej. Bada on okoliczności sprawy, możliwy wynik postępowania oraz szanse powodzenia.

Osoba, która kwalifikuje się do otrzymania pomocy prawnej i której sąd wyznaczył adwokata i reprezentanta prawnego (*prokuratur legali*) świadczącego pomoc prawną w sprawach cywilnych, będzie otrzymywać pomoc do czasu ostatecznego zakończenia postępowania.

Sprawy karne: w sprawach karnych nie przeprowadza się oceny sytuacji majątkowej. W postępowaniu uproszczonym przed Sądem Pokoju orzekającym jako sąd karny (Qorti tal-Maġistrati bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali) sąd wyznacza adwokata z wykazu adwokatów dyżurnych w danym dniu. W pozostałych sprawach karnych oskarżony zawiadamia sąd, że chce skorzystać z pomocy prawnej; wniosek ten odnotowuje się w aktach sprawy. Sąd przekazuje wniosek wraz ze szczegółowymi danymi oskarżonego do Biura Pomocy Prawnej, które informuje następnie, czy wniosek został uwzględniony, oraz wskazuje imię i nazwisko adwokata.

Postępowanie apelacyjne w sprawach karnych: osoba, która chce złożyć apelację od wyroku Sądu Pokoju i skorzystać w tym celu z usług adwokata w ramach pomocy prawnej, niezwłocznie, tj. w dniu wydania wyroku przez sąd lub w dniu kolejnym, zawiadamia o tym Biuro Pomocy Prawnej, aby można było dokonać niezbędnych czynności. Należy podać szczegółowe dane dotyczące wyroku, aby umożliwić wyznaczonemu adwokatowi Biura Pomocy Prawnej ustalenie, czy istnieją wystarczające podstawy do apelacji.

Osoby przesłuchiwane lub zatrzymane: osoby wezwane celem przesłuchania przez policję lub zatrzymane mają prawo do konsultacji z adwokatem dyżurującym w danym dniu w ramach pomocy prawnej.

Postępowanie

W postępowaniu cywilnym wnioskodawca, który chce umówić się na spotkanie z adwokatem Biura Pomocy Prawnej, w pierwszej kolejności przedkłada wymienione poniżej dokumenty (lub inne stosowne dokumenty w zależności od przypadku) w celu oceny kryterium finansowego oraz ustalenia, czy kwalifikuje się do otrzymania pomocy prawnej:

dokument z Departamentu Zabezpieczenia Społecznego (mid-Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali) wskazujący wysokość dochodów uzyskanych przez wnioskodawcę w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy;

formularz FS3/paski wynagrodzenia wskazujące dochody z ostatnich dwunastu miesięcy;

wyciąg (*statement*) z każdego rachunku bankowego prowadzonego w imieniu wnioskodawcy obejmujący ostatnie dwanaście miesięcy;

dokument z Urzędu Pracy (mill-Aġenzija tax-Xogħol) potwierdzający historię zatrudnienia wnioskodawcy;

dowód tożsamości lub paszport;

dokumenty otrzymane przez wnioskodawcę z sądu do celów ubiegania się o pomoc prawną;

inne powiązane dokumenty, np.:

w postępowaniach w przedmiocie separacji: akt małżeństwa i akty urodzenia dzieci;
w postępowaniach o unieważnienie małżeństwa lub postępowaniach rozwodowych: odpis umowy separacji;
w postępowaniach o zmianę danych w aktach z rejestru publicznego: akt urodzenia/zgonu/małżeństwa osoby;
w postępowaniach spadkowych: odpis testamentu itd.

Podczas spotkania z urzędnikiem Biura Pomocy Prawnej przeprowadza się ocenę sytuacji majątkowej, aby określić, czy wnioskodawca kwalifikuje się do otrzymania pomocy prawnej. Jeżeli wnioskodawca kwalifikuje się do otrzymania tej pomocy, umówione zostaje spotkanie wnioskodawcy z adwokatem Biura Pomocy Prawnej w celu omówienia problemu wnioskodawcy lub przedmiotowej sprawy. Na podstawie oceny zasadności sprawy adwokat Biura Pomocy Prawnej zawiadamia wnioskodawcę, czy istnieją zasadne przesłanki do wniesienia pozwu lub podjęcia obrony, stosownie do przypadku.

Wnioskodawca pomoc prawną po pomyślnym przejściu oceny sytuacji majątkowej i oceny zasadności sprawy. Kwalifikujący się wnioskodawca otrzyma pomoc w wypełnieniu przewidzianego w przepisach formularza wniosku o pomoc prawną oraz złoży przyrzeczenie dotyczące swojej sytuacji majątkowej i zasadności sprawy.

Osoba, która nie przejdzie pomyślnie jednej lub obu ocen, otrzyma pismo, w którym zostanie zawiadomiona o oddaleniu jej wniosku wraz z uzasadnieniem.

4 Czy pomoc prawna przysługuje we wszystkich rodzajach postępowań?

Pomoc prawną przyznaje się osobom fizycznym we wszystkich sprawach karnych i w niemal wszystkich sprawach cywilnych. W sprawach cywilnych otrzymanie takiej pomocy jest uwarunkowane pozytywnym przejściem oceny sytuacji majątkowej i oceny zasadności sprawy.

W sprawach dotyczących poprawienia wpisu w rejestrze lub jego skreślenia bądź wpisania do rejestru aktu urodzenia, małżeństwa lub zgonu nie przeprowadza się jednak oceny sytuacji majątkowej.

Przedsiębiorstwa zarejestrowane na mocy ustawy o spółkach nie mogą skorzystać z pomocy prawnej zgodnie z rozdziałem 12 art. 926 Zbioru Praw Malty.

5 Czy istnieje odrębna procedura odnosząca się do sytuacji wyjątkowych?

Zgodnie z przepisami w sprawach pilnych (np. w postępowaniach nakazowych) adwokat Biura Pomocy Prawnej może uzyskać tymczasową zgodę sądu właściwego na dokonanie określonych czynności prawnych w imieniu osoby składającej wniosek o pomoc prawną, przy czym po dokonaniu tych czynności przez adwokata należy przeprowadzić ocenę sytuacji majątkowej i ocenę zasadności sprawy.

Jeżeli na późniejszym etapie sąd właściwy pozbawi wnioskodawcę prawa do pomocy prawnej, czynności prawne dokonane przez adwokata nie staną się bezskuteczne, ale wnioskodawca zostanie pozbawiony możliwości skorzystania z pomocy prawnej i sąd może obciążyć wnioskodawcę kosztami poniesionymi w czasie obowiązywania tymczasowej zgody.

6 Gdzie można uzyskać formularz wniosku o pomoc prawną?

Formularz wniosku można złożyć w siedzibie maltańskiego Biura Pomocy Prawnej z pomocą urzędnika Biura Pomocy Prawnej. Wnioskodawca poświadczają prawdziwość informacji zawartych we wniosku. Wniosek o pomoc prawną można również złożyć do Sądu Cywilnego.

7 Jakie dokumenty należy załączyć do wniosku o pomoc prawną?

Do wniosku o pomoc prawną należy załączyć dokumenty opisane w części „Postępowanie” w odpowiedzi na pytanie nr 3 powyżej.

Dokumenty załączone do wniosku powinny dotyczyć przedmiotu sprawy, w odniesieniu do której osoba wnosi o wszczęcie postępowania. Przykładowo jeżeli osoba złożyła wniosek o unieważnienie małżeństwa, należy załączyć odpis aktu małżeństwa. Na wniosek adwokata Biura Pomocy Prawnej należy mu przekazać dokumenty potrzebne do podjęcia decyzji o uwzględnieniu lub oddaleniu wniosku o pomoc prawną.

8 Gdzie należy złożyć wniosek o pomoc prawną?

Należy złożyć go w siedzibie maltańskiego Biura Pomocy Prawnej: <https://legalaidmalta.gov.mt/en/>

9 W jaki sposób można się dowiedzieć o zakwalifikowaniu do uzyskania pomocy prawnej?

Osoba ubiegająca się o pomoc prawną zostanie oficjalnie zawiadomiona o decyzji w sprawie wniosku wiadomością SMS, telefonicznie, listownie lub pocztą elektroniczną, w zależności od jej potrzeb. Wnioskodawcy przekazuje się imiona i nazwiska adwokata i reprezentanta prawnego oraz ich numery telefonów komórkowych.

10 Co należy zrobić w razie zakwalifikowania się do uzyskania pomocy prawnej?

Jeżeli wnioskodawca kwalifikuje się do otrzymania pomocy prawnej, przekazane mu zostaną imiona i nazwiska adwokata i reprezentanta prawnego wyznaczonych do udzielenia mu pomocy w postępowaniu. Wnioskodawca ma obowiązek skontaktować się z wyznaczonym adwokatem, aby umówić się z nim na spotkanie w celu omówienia sprawy i dalszego przebiegu postępowania.

11 Kto wybiera adwokata lub radcę prawnego dla osoby, której przyznano pomoc prawną?

Po uwzględnieniu wniosku osobie uprawnionej wyznacza się adwokata i reprezentanta prawnego, którzy figurują w wykazie dostępnym sądowni i których nazwiska znajdują się na kolejnych miejscach w wykazie adwokatów dyżurnych. Jeżeli z uzasadnionych przyczyn wnioskodawca pragnie skorzystać z usług adwokata z dalszego miejsca w wykazie adwokatów dyżurnych zamiast z usług wyznaczonego adwokata, składa stosowny wniosek w sądzie. O zamianie adwokata w ramach pomocy prawnej decyduje sąd w drodze postanowienia.

12 Czy pomoc prawna obejmuje wszystkie koszty postępowania?

Pomoc prawna obejmuje koszty sądowe. W związku z tym wnioskodawca jest zwolniony z opłat i zaliczek na poczet kosztów.

Jeżeli wnioskodawca wygra sprawę cywilną, pokrywa honorarium adwokata, reprezentanta prawnego, administratorów, sędziów arbitrażowych i biegłych (w stosownych przypadkach) z otrzymanej kwoty lub z zysków uzyskanych ze sprzedaży ruchomości lub nieruchomości w drodze zasądzonej licytacji, bez uszczerbku dla prawa wnioskodawcy do ubiegania się o zwrot tych kosztów od strony, której sąd nakazał pokrycie takich kosztów.

13 Kto ponosi pozostałe koszty w razie zakwalifikowania się do uzyskania częściowej pomocy prawnej?

Na Malcie nie funkcjonuje częściowa pomoc prawna. Oznacza to, że wnioskodawca albo otrzymuje pełną pomoc prawną, albo jego wniosek zostaje oddalony /odrzucony. Jeżeli sąd obciąży kosztami postępowania stronę, która otrzymała pomoc prawną, Sekretarz ds. Sądów Cywilnych (Registrar of Civil Courts and Tribunals) nie może obciążyć strony wygrywającej opłatami za wpis do rejestru.

14 Czy pomoc prawna obejmuje również koszty odwołań?

Jeżeli wnioskodawca kwalifikuje się do otrzymania pomocy prawnej, może skorzystać z niej w sądach każdej instancji, w tym w sądach apelacyjnych.

15 Czy pomoc prawna może zostać cofnięta przed zakończeniem postępowania (lub nawet odwołana po zakończeniu postępowania)?

Jeżeli sąd poweźmie informację, że w czasie korzystania z pomocy prawnej wnioskodawca był świadomy, że posiada większy majątek lub większe dochody niż określone w przepisach progi uprawniające do otrzymania pomocy prawnej, lub że podczas trwania postępowania wnioskodawca był świadomy, że jego dochody wzrosły i przekroczyły próg określony w przepisach, i nie zgłosił tego sądowi, sąd może uznać to za obrazę sądu. Przeciwno wnioskodawcy może również zostać wszczęte postępowanie w związku z krzywoprzysięstwem.

W obu przypadkach wnioskodawcę obciąża się wszystkimi kosztami postępowania tak, jak gdyby nie otrzymał pomocy prawnej.

16 Czy można zaskarżyć odmowę udzielenia pomocy prawnej?

Nie można zaskarżyć decyzji o odmowie przyznania pomocy prawnej. Jeżeli jednak adwokat Biura Pomocy Prawnej sporządzi sprawozdanie, które nie jest korzystne dla wnioskodawcy, Sąd Cywilny ocenia to sprawozdanie i daje stronom możliwość przedstawienia uwag, zanim postanowi, czy przyjąć to sprawozdanie czy też je odrzucić i uwzględnić wniosek o pomoc prawną.

17 Czy złożenie wniosku o pomoc prawną powoduje zawieszenie biegu terminu przedawnienia?

Złożenie wniosku o pomoc prawną nie powoduje zawieszenia biegu terminu przedawnienia.

Ostatnia aktualizacja: 08/03/2024

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.